

کارگاه

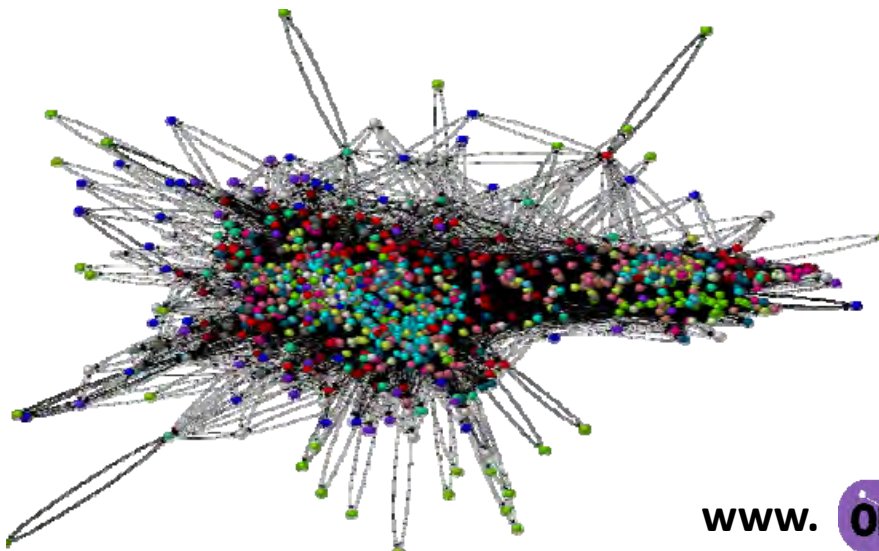
جلسه دوم

آشنایی با

مطالعه شبکه‌های اجتماعی

تحلیل شبکه اجتماعی

Social Network Analysis

علی اکبر اکبری تبار

دانشجوی دکتری رفاه اجتماعی

دانشگاه علامه طباطبائی

رویکردهای
مختلف به شبکه
اجتماعی مجازی

- ادامه ارتباطات دنیای واقعی
- یک رسانه خاص برای ارتباط و یا انتقال محتوا
- محمل بروز و ظهور فضای عمومی و...
- فقط محلی برای گذران وقت یا اینکه محلی برای نوعی زندگی

مطالعه شبکه
اجتماعی
مجازی

- مطالعه یک موضوع خاص در شبکه
 - پیمایش
 - تحلیل محتوا
 - مشاهده
 - مصاحبه
- مطالعه شبکه به طور کلی (as a whole)
 - روش تحلیل شبکه اجتماعی
 - One-Mode
 - Two-Mode

ملاحظات مطالعه
شبکه اجتماعی
مجازی

- ملاحظات کلی
- شرایط و ویژگی های خاص ایران

مراحل
مختلف
تحقیق
علمی

مسئله تحقیق

• ناشی از رویکرد خاص و دانش قبلی خاص

بررسی مطالعات مشابه و بررسی نظریات مرتبط

ارائه پاسخ نظری به مسئله تحقیق

• مدل تحقیق

مواجهه و آزمون پاسخ نظری با واقعیت تجربی

نتیجه گیری

نگاه‌های مختلف به شبکه‌های اجتماعی مجازی و مثالهای تبعات نوع نگاه خاص

ادامه ارتباطات دنیای واقعی

با افرادی که می‌شناسند ارتباط برقرار می‌کنند

یک رسانه خاص برای ارتباط و یا انتقال محتوا (مثل: رسانه شهروندی)

توجه بیشتر به محتوای منتشر شده توسط افراد

محمل بروز و ظهور فضای عمومی (هابرماس) و یا جنبش و اعتراض مدنی و ...

توجه به فعالیتهای مجازی افراد

فقط محلی برای گذران وقت یا اینکه محلی برای نوعی زندگی

افراد شاغل که تعهد کاری کم دارند	افراد بیکار که وقت زیاد دارند
----------------------------------	-------------------------------

و ...

رویکردهای مختلف در مطالعه شبکه‌های اجتماعی مجازی

ویژگیهای تحقیق						رویکرد کلی تحقیق
روابط تاثیر و تاثیر و گهگاه علی	تبیین و علتیابی پدیده‌ها	به دنبال تعمیم	گسترده‌تر	کل‌نگرتر	کمی	
روابط غیر علی و گهگاه هم‌افزایی و...	تفسیر و تفهم پدیده‌ها	به دنبال تعمیم نیست	محدودتر و عمیق‌تر	جزء‌نگرتر	کیفی	

رویکردهای مختلف در مطالعه شبکه‌های اجتماعی مجازی

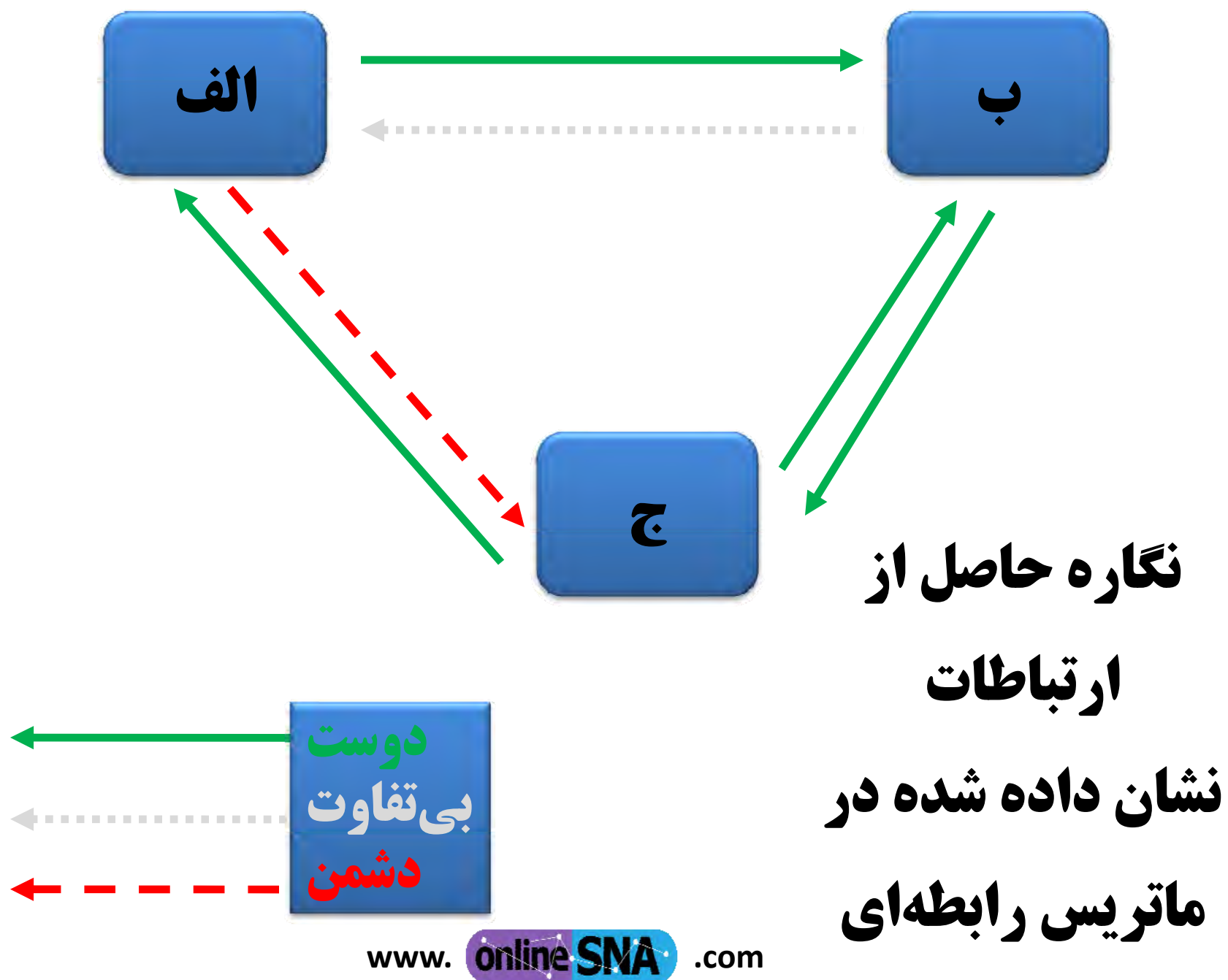
ویژگیهای تحقیق						رویکرد کلی تحقیق
ماتریس رابطه‌ای	مثال: تحلیل شبکه اجتماعی	داده‌های رابطه‌ای Relational	واحد مشاهده حداقل دو فرد و ارتباطاتشان	کل نگرتر	ساختاری چگونگی ارتباط اجزا	
ماتریس متغیر بر حسب فرد	مثال: پیمایش	داده‌های فردی (صفات) Attribute	واحد مشاهده یک فرد و صفاتش	جزء نگرتر	فردی	

ماتریس متغیر بر حسب فرد

سن	تحصیل	جنس	افراد
۱۷	دیرستان	مرد	الف
۲۱	فوق دیپلم	زن	ب
۲۵	فوق لیسانس	مرد	ج

ماتریس رابطه‌ای

ج	ب	الف	
دشمن	دوست		الف
دوست		بی تفاوت	ب
	دوست	دوست	ج

مطالعه یک موضوع خاص در شبکه (فردی / کمی یا کیفی)

- پیمایش
- مشاهده
- مصاحبه
- تحلیل محتوا
- شبکه اجتماعی فرد (به عنوان یک صفت)

تحلیل شبکه اجتماعی (ساختاری)

- مطالعه شبکه به طور کلی (به عنوان یک عامل یا متغیر
تأثیرگذار) (as a whole)

- معمولاً مطالعاتی با رویکرد کمی و گسترده و با واحد مشاهده و تحلیل فردی

– ابزار جمع‌آوری داده‌ها معمولاً پرسشنامه است

مثال:

- کارکردهای شبکه‌های اجتماعی مجازی برای دانشجویان / مصطفی قوانلو قاجار / همایش شبکه‌های اجتماعی مجازی و زندگی روزمره

- شبکه‌های اجتماعی مجازی؛ مقوم سپهر عمومی / احسان پوری / همایش شبکه‌های اجتماعی مجازی و زندگی روزمره
- مطالعه‌ای مبتنی بر تحقیق اسنادی و کتابخانه‌ای به همراه نظرسنجی از کاربران شبکه اجتماعی مجازی

مثال مشاهده:

- تحلیل محتوای عکس‌های پروفایل زنان در شبکه‌های اجتماعی مجازی

- مقایسه میزان استفاده از عکس شخص در پروفایل در شبکه‌های اجتماعی مجازی ایرانی (کمتر عکس خود فرد) و خارجی (معمولا عکس‌های خود فرد)

- تحلیل کارکردهای عکس‌های شخصی کاربران در شبکه‌های اجتماعی مجازی / سارا زند و کیلی / همایش شبکه‌های اجتماعی مجازی و زندگی روزمره

— مطالعه‌ای ترکیبی با استفاده از تحلیل محتوای کیفی و مصاحبه آنلاین

مثال مصاحبه:

- بررسی وضعیت شبکه های اجتماعی تخصصی وبی فارسی و نقش آنها در اشتراک دانش /امیرمهدی عنبری /دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات تهران

مثال مصاحبه آنلاین:

- بازنمایی گرایش های سیاسی کاربران ایرانی در شبکه های اجتماعی مجازی / زهره رجبی / همایش شبکه های اجتماعی مجازی و زندگی روزمره
- مطالعه ای ترکیبی با استفاده از تحلیل محتوای کیفی و مصاحبه آنلاین

- تحلیل محتوای توییت‌های تویتر با جستجوی یک هشتگ یا موضوع یا واقعه خاص (مثال: بعد از بازی استقلال پیروزی) با فالو کردن ۲۰۰۰ نفر، توییت‌های N نفر را می‌بینیم
- تحلیل محتوای عکس‌های پروفایل زنان در شبکه‌های اجتماعی مجازی

مثال تحلیل محتوای کیفی:

- بازنمایی گرایش‌های سیاسی کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی مجازی / زهره رجبی / همایش شبکه‌های اجتماعی مجازی و زندگی روزمره

— مطالعه‌ای ترکیبی با استفاده از تحلیل محتوای کیفی و مصاحبه آنلاین

شبکه اجتماعی فرد (به عنوان یک صفت)

افراد	جنس	تحصیل	سن	اندازه (بعد) شبکه فرد
الف	مرد	دیرستان	۱۷	۵
ب	زن	فوق دیپلم	۲۱	۱۲
ج	مرد	فوق لیسانس	۲۵	۴۷

تحلیل شبکه اجتماعی (ساختاری)

ویژگیهای تحقیق

رویکرد کلی تحقیق

ساختاری

چگونگی

ارتباط اجزا

کل نگر

واحد مشاهده

حداقل دو

فرد و

ارتباطاتشان

داده‌های

رابطه‌ای

Relational

ماتریس

رابطه‌ای

شبکه اجتماعی مجازی (Online social network) چیست؟

• شبکه‌ی اجتماعی: عبارت «شبکه‌ی

اجتماعی» به مجموعه‌ای از کنشگران و

ارتباطات و گره‌های ارتباطی میان آنها

اشاره دارد. تحلیل‌گر شبکه تلاش خواهد

کرد با طراحی مدلی برای این روابط،

ساختار گروه را به تصویر بکشد. در آینده

فردی دیگر می‌تواند تاثیر این ساختار بر

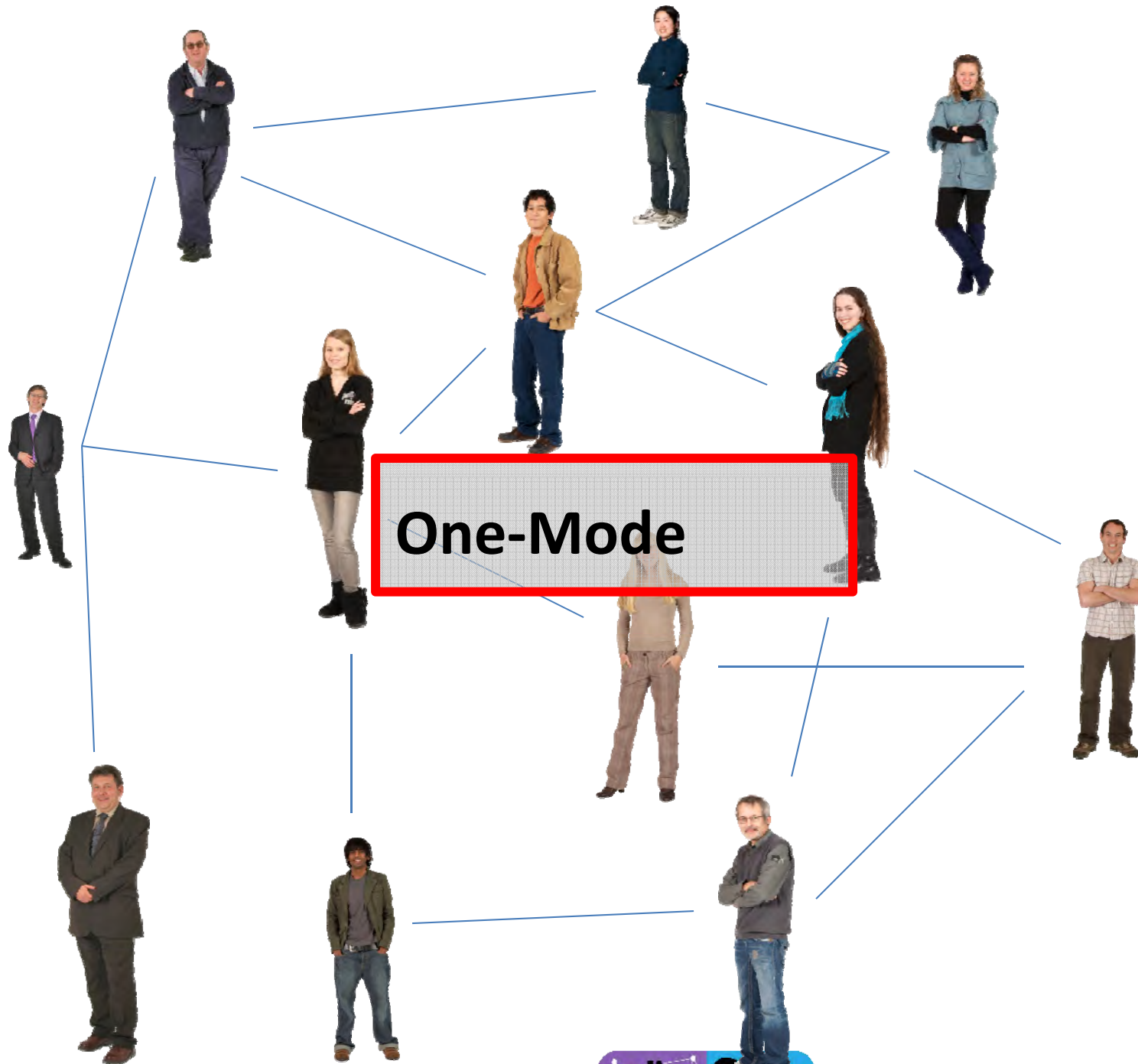
کارکرد گروه و یا تاثیر این ساختار بر افراد

درون گروه را مطالعه کند. (واسرمن و فاوست،

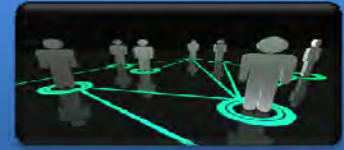
۱۹۹۴: ۹، گلی و همکاران، ۱۳۸۶: ۴۸، دنوی و همکاران،

۲۰۰۵: ۳)

شبکه‌های اجتماعی کتاب محور [Two Mode]

- Goodreads

goodreads

- Bookcrossing

- Shelfari

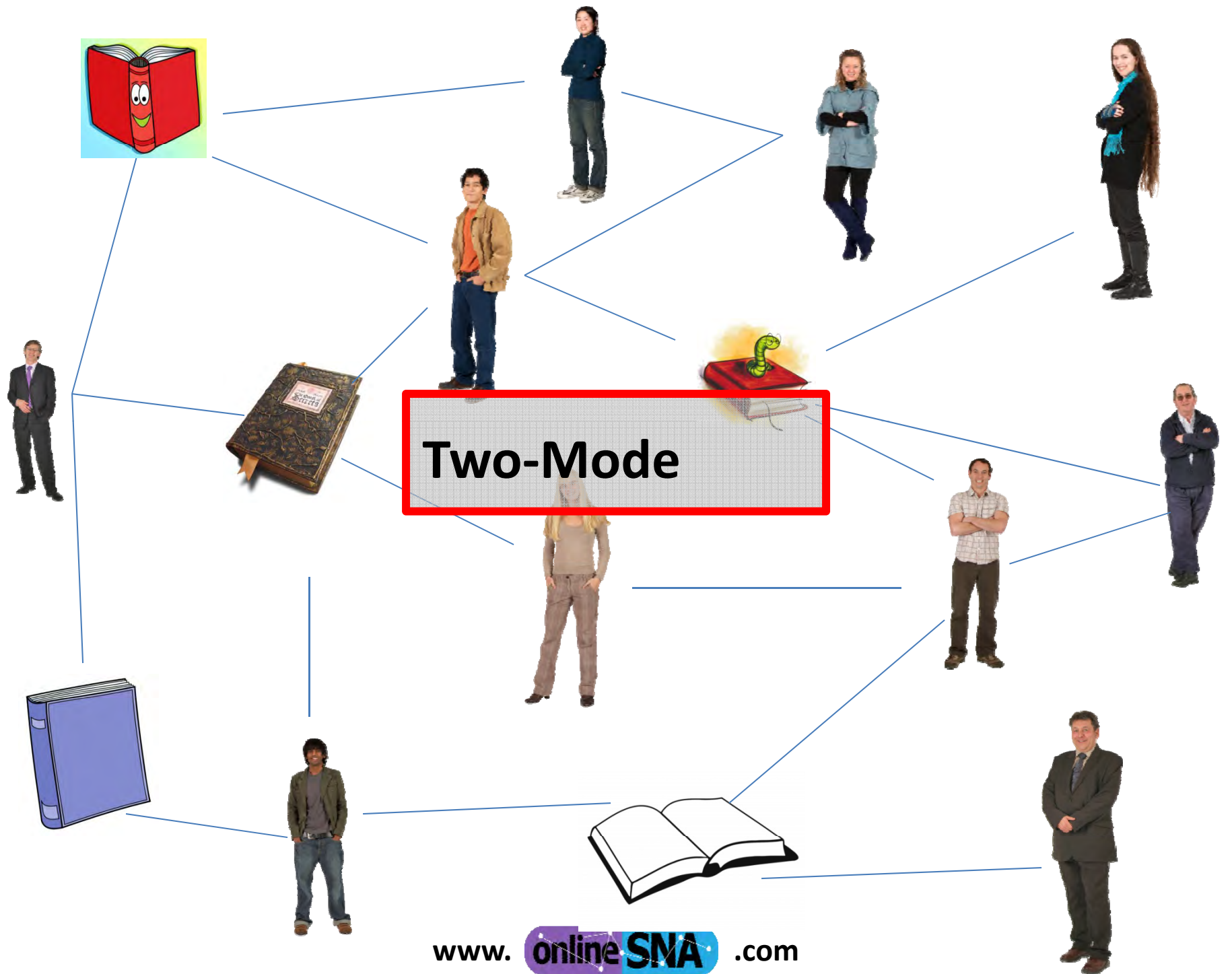
- Librarything

- Amazon

- شبکه کتابخوانان حرفه ای کشور (Booki.ir)

مثالهایی از موضوعات ممکن در مطالعه

شبکه اجتماعی کتاب محور

- استخراج شبکه‌ی نقد، دوستی، نظر، خوانش حول یک یا چند کتاب خاص

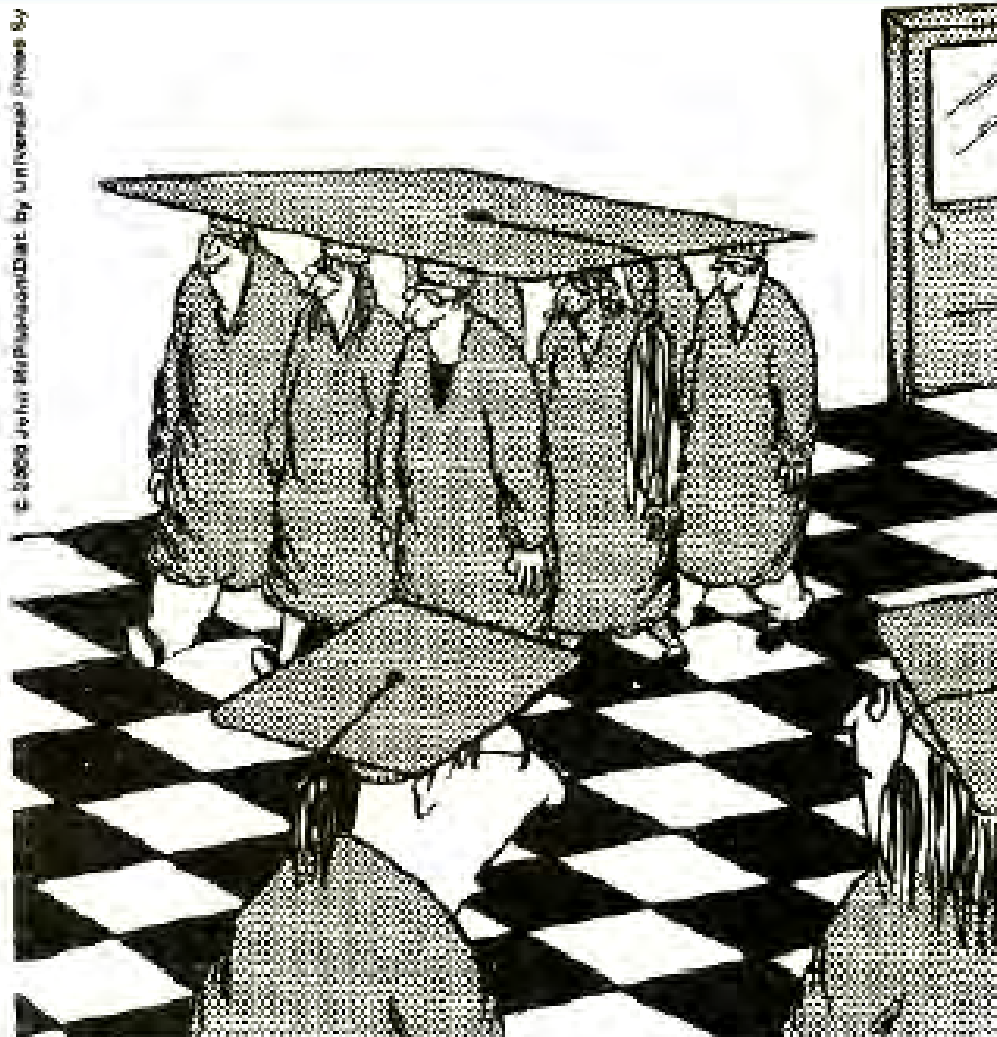
- استخراج گروه‌های کتابخوان همبسته در شبکه اجتماعی مجازی

- استخراج کتابهایی که بیشترین ارتباطات حول آنهاست (Centrality)

- استخراج افراد تاثیرگذاری مرکزی در شبکه کتابخوانی و پیشنهاد

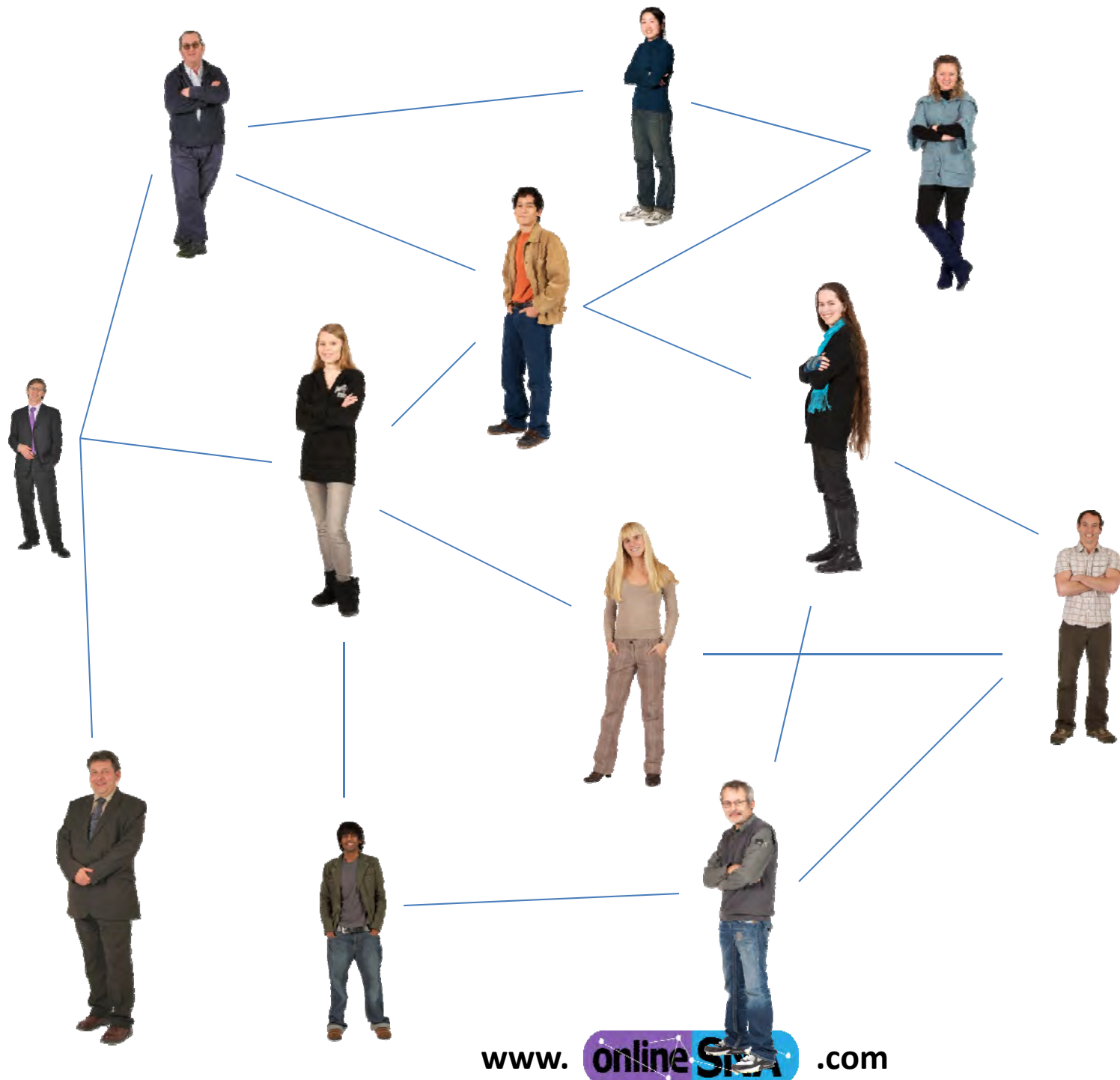
تشکیل گروه‌های کتابخوانی واقعی و یا مجازی و کمک به ترویج

کتابخوانی توسط این افراد

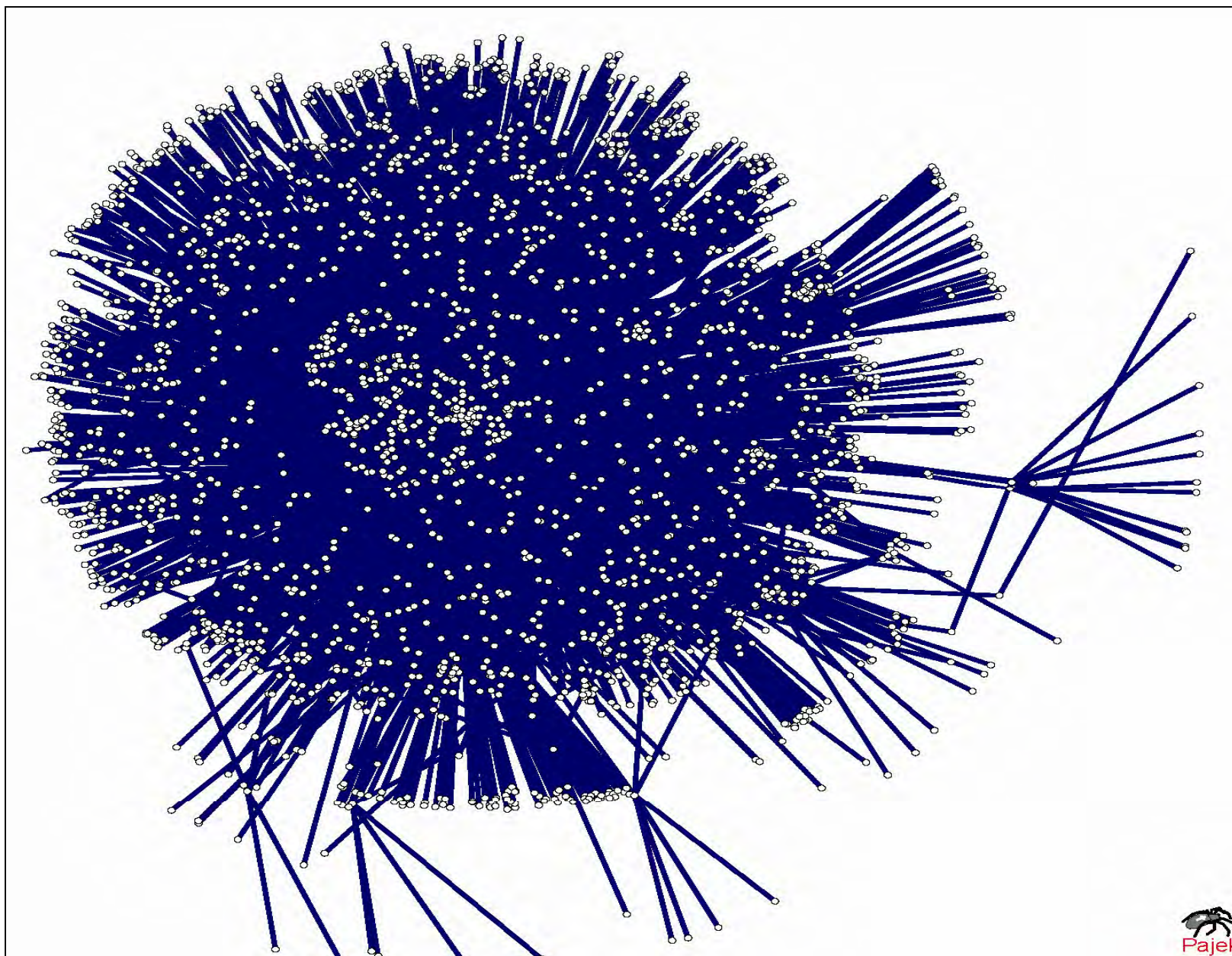

"They always were a tight little clique."

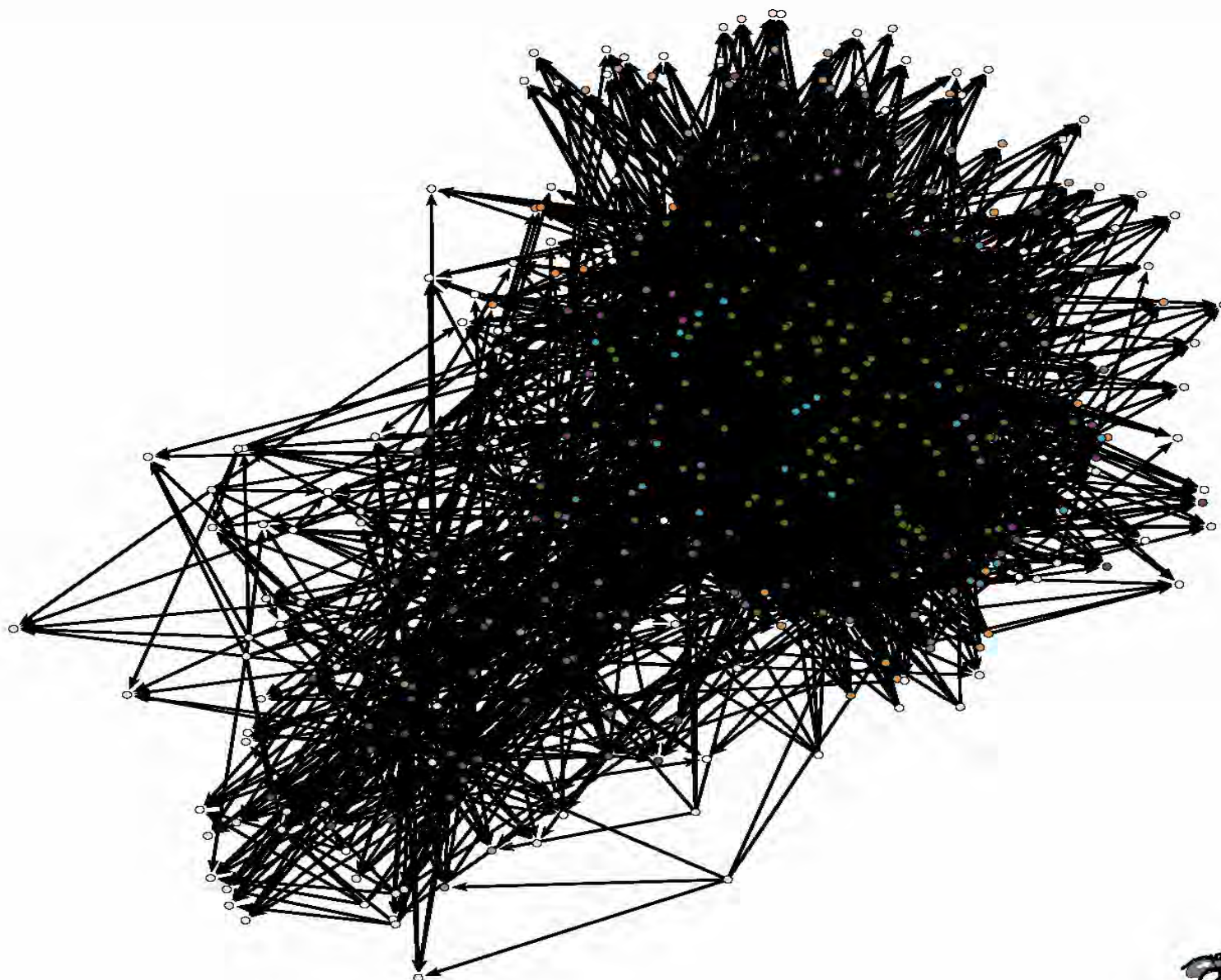
Source: Linton Freeman "See you in the funny pages" *Connections*, 23, 2000, 32-42.

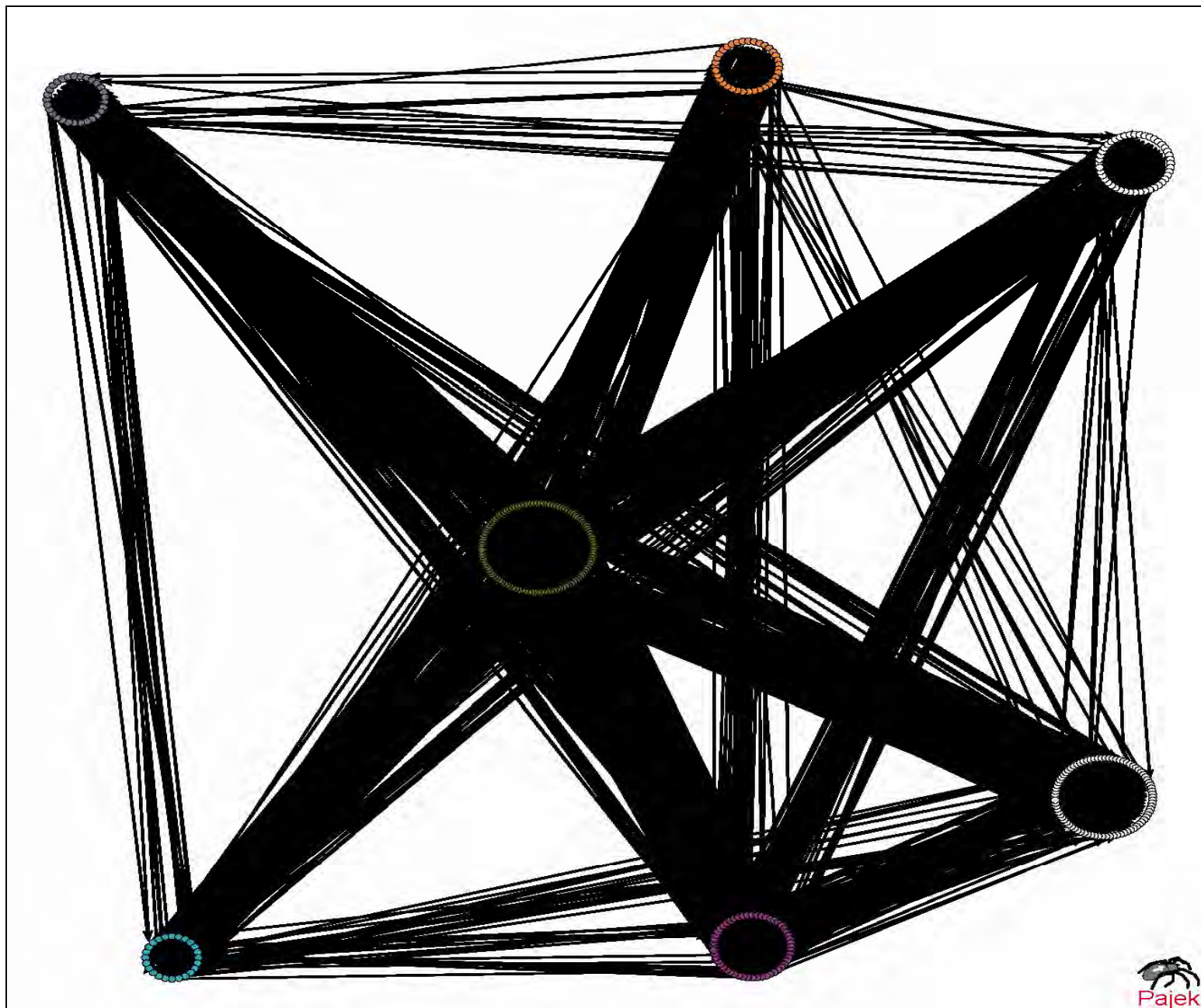
نگاره اولیه و خام شبکه‌ی ارتباطات افراد در شبکه اجتماعی مجازی ۲۴

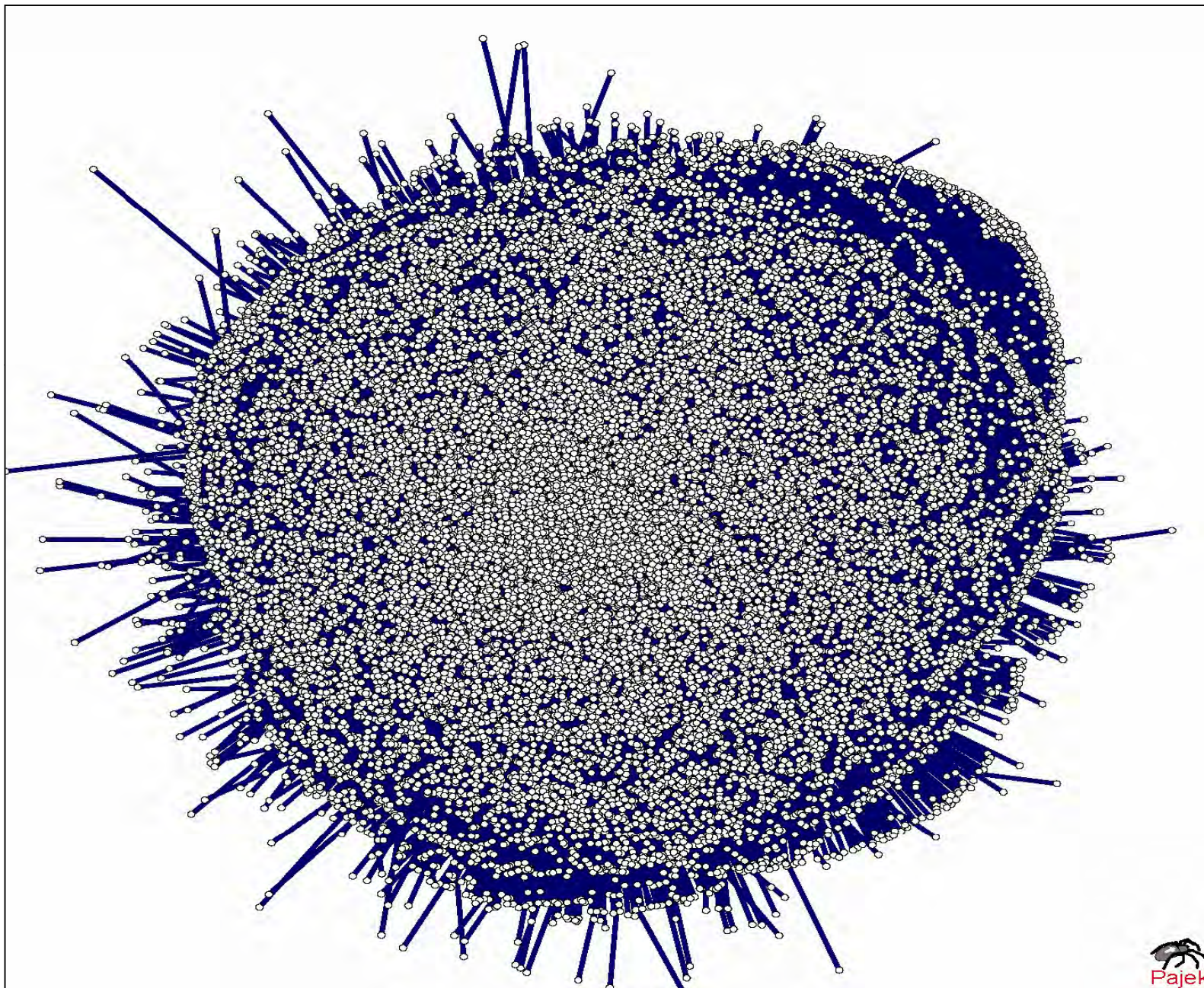
نگاره فرآیند شناسایی زیرگروه‌های همبسته شبکه اجتماعی مجازی یو ۲۴

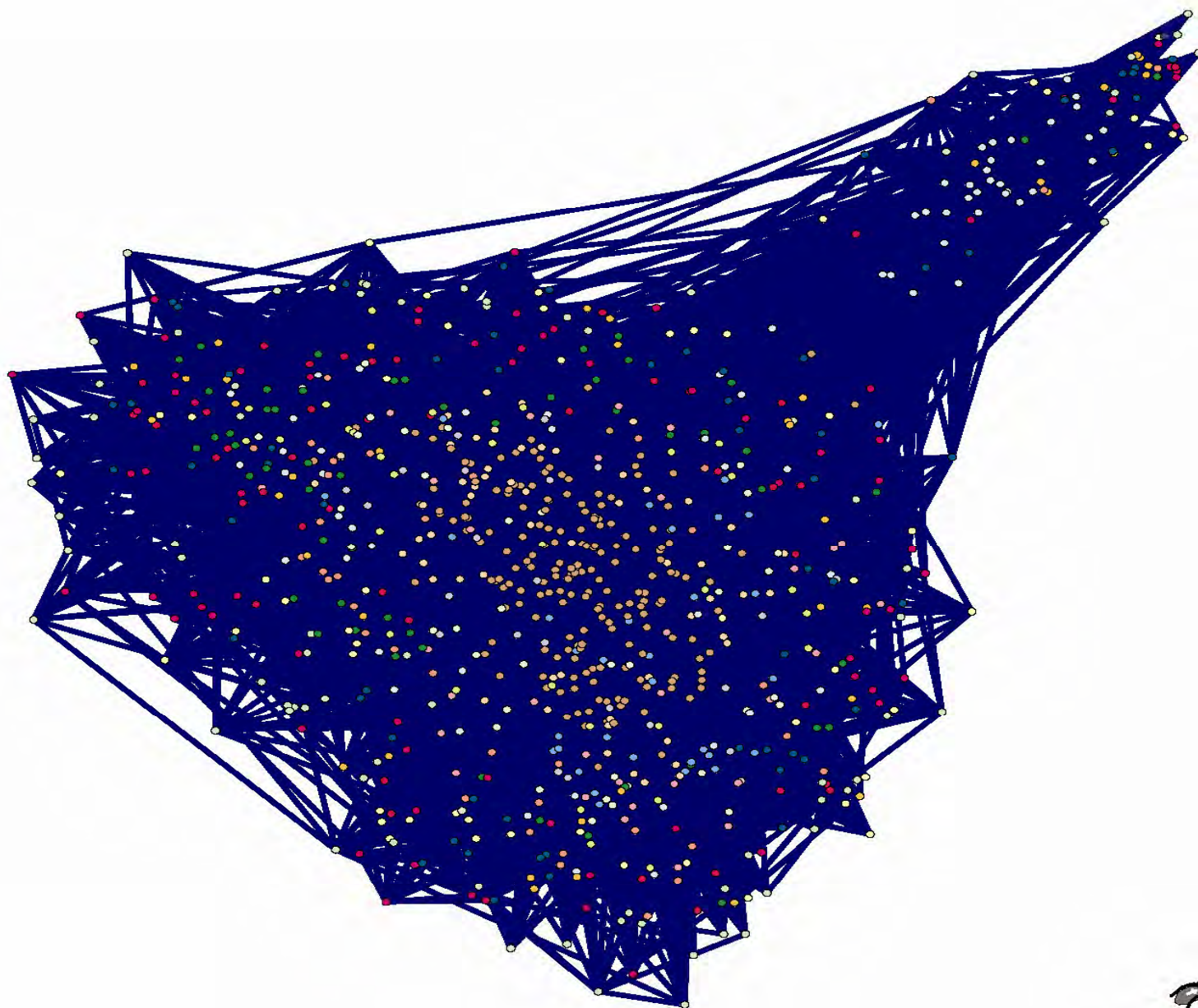
نگاره زیر گروه‌های همبسته شناسایی شده در شبکه اجتماعی مجازی یو ۲۴

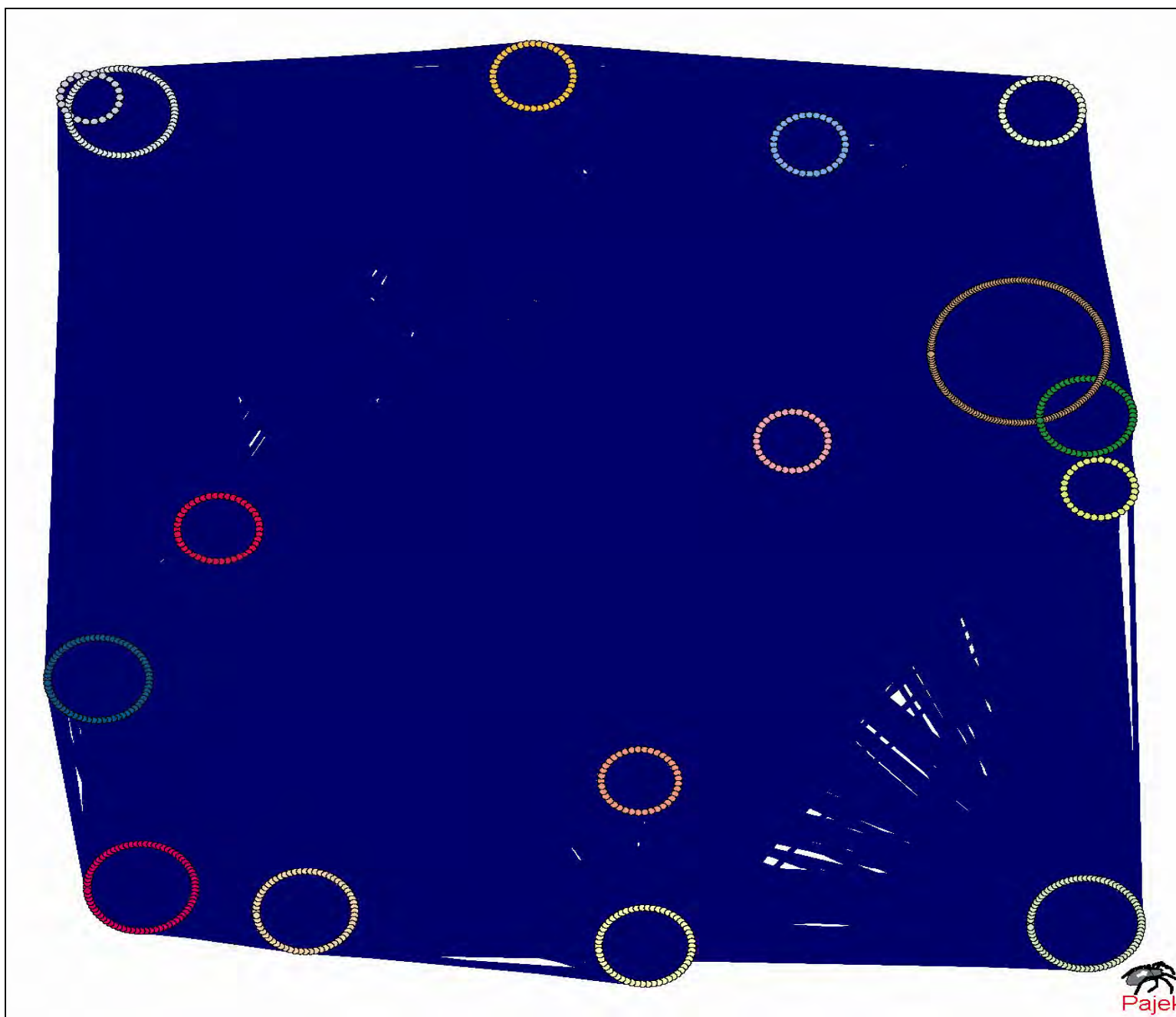
نگاره اولیه و خام شبکه‌ی ارتباطات افراد در شبکه اجتماعی مجازی دوره

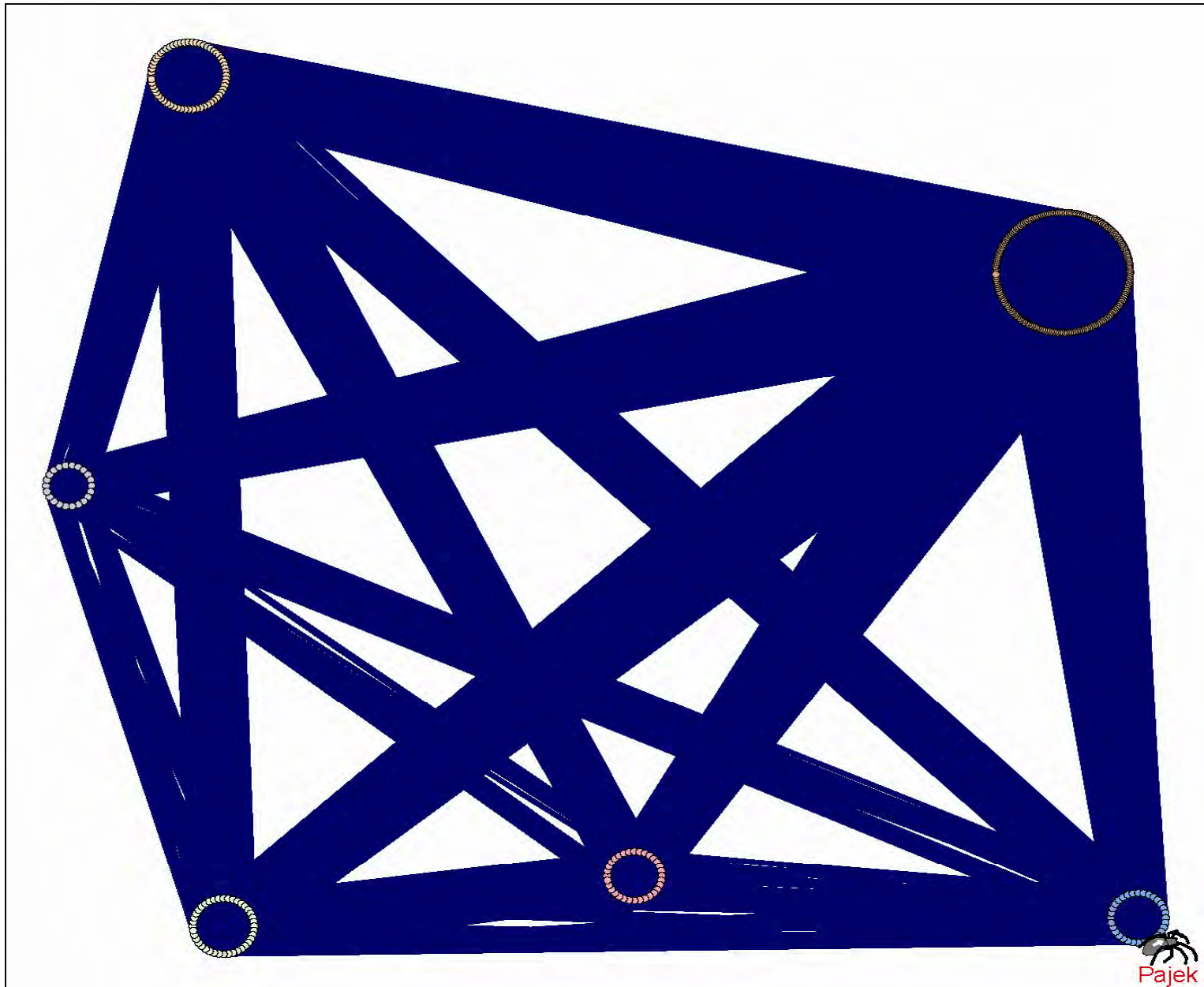
نگاره فرآیند شناسایی زیرگروه‌های همبسته شبکه اجتماعی مجازی دوره

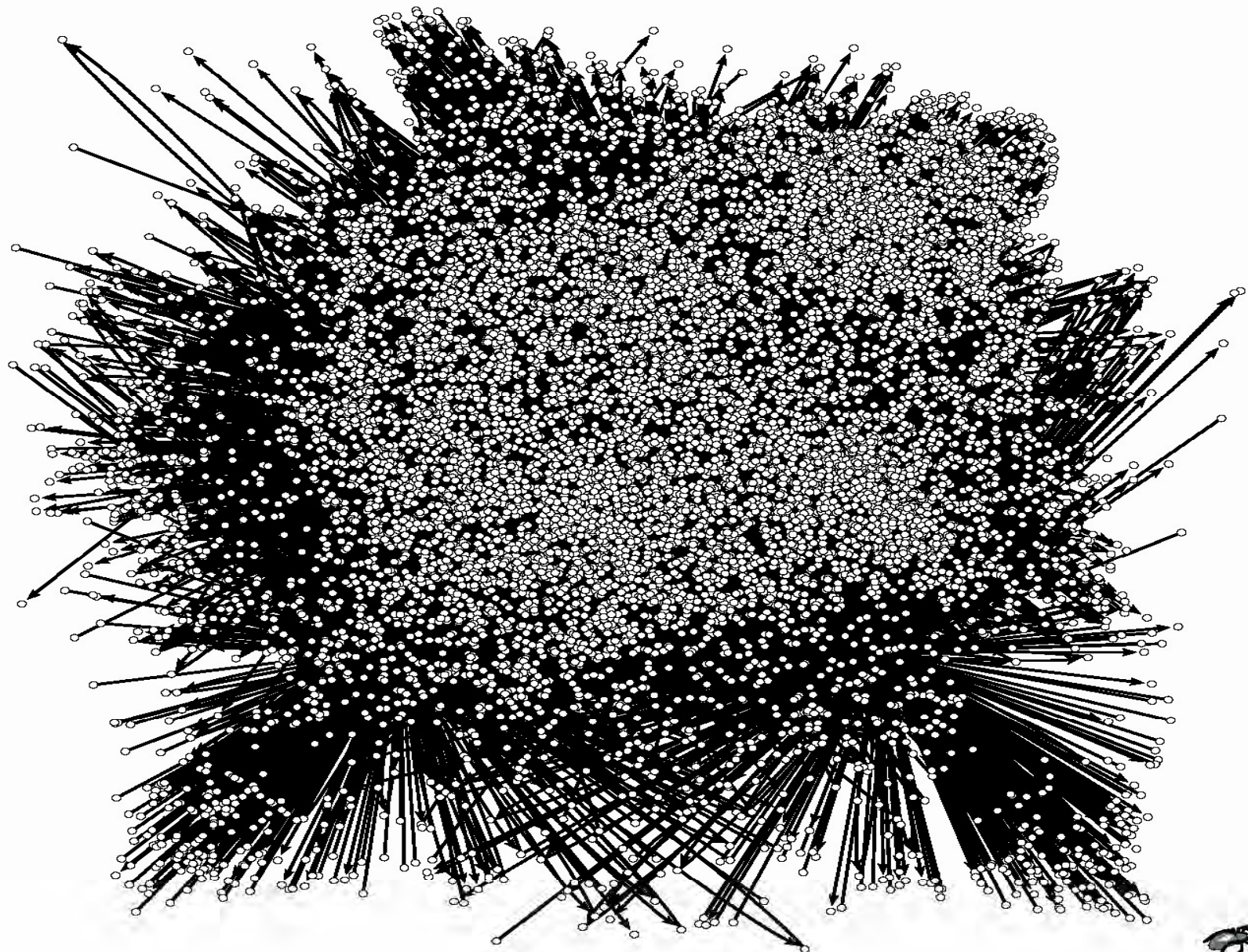
نگاره مرحله ابتدایی فرآیند شناسایی زیرگروه‌های همبسته شبکه اجتماعی مجازی دوره

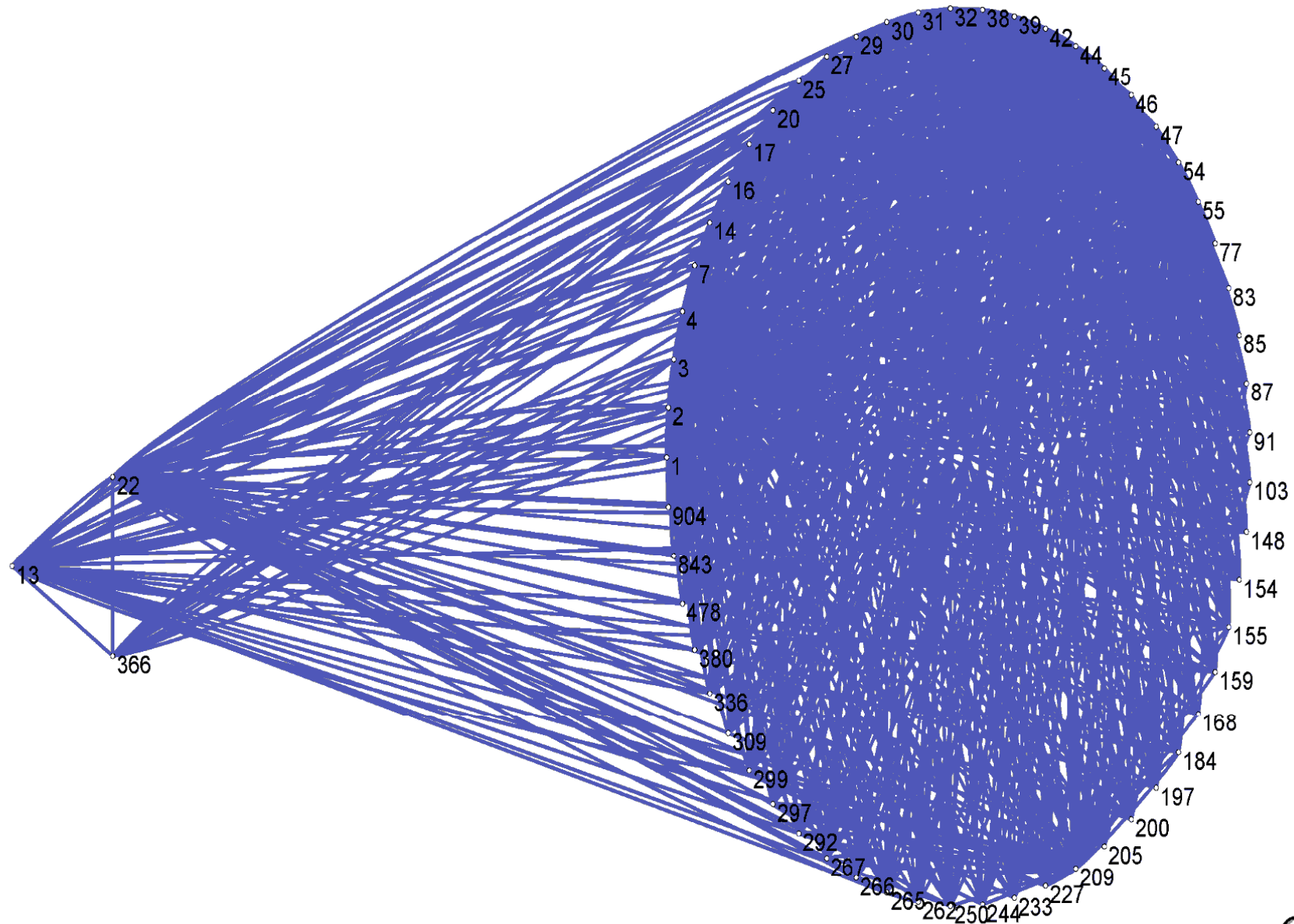
نگاره مرحله نهایی فرآیند شناسایی زیرگروه‌های همبسته در شبکه اجتماعی مجازی دوره

نگاره اولیه و خام شبکه‌ی ارتباطات افراد در شبکه اجتماعی مجازی گوگل باز

نگاره زیر گروه‌های همبسته شناسایی شده در شبکه اجتماعی مجازی گوگل باز

ملاحظات مطالعه شبکه اجتماعی مجازی

ملاحظات کلی

- قابلیت تعمیم فقط به افراد استفاده کننده اینترنت (کاربران حرفه‌ای و نیمه حرفه‌ای)
- بحث حریم شخصی (Privacy) افراد مورد مطالعه
- تفاوت های عدیده رفتار افراد و شرایط مطالعه از شبکه‌ایی به شبکه دیگر (مثال: دوره، یو ۲۴، گوگل باز، گوگل ریدر، فلیکر، فیس بوک، توییتر)

شرایط و ویژگی های خاص ایران

- عدم آگاهی کافی از تنظیمات پروفایل و پرایوسی (و اینکه کدام بخشها قابل مشاهده است See Your Profile As) + تنظیمات مشاهده مطالب در گروه دوستان
- اعتماد نسبتا متفاوت به شبکه‌های اجتماعی خارجی در مقایسه با شبکه‌های داخلی (هویت واقعی تر در فیس بوک)
- رفتار محتاطانه و گهگاه خودسانسوری افراد در شبکه‌های مجازی (معمولا داخلی) و ملاحظات تعمیم نتایج

“Do not go
where the path
may lead,
go instead
where there is
no path and
leave a trail.”

Ralph Waldo Emerson

رفتن راهی نرفته
و برجای گذاشتن سرنخی
برای آیندگان،
به از پیمودن مسیری
طی شده
و تکراری است

با تشکر فراوان

علی اکبر اکبری تبار

www.**onlineSNA**.com